

Bijlage Protocol grensoverschrijdend gedrag leerlingen

1. Inleiding

De laatste jaren hebben we steeds meer te maken met volle, bewerkelijke en/of dynamische groepen. Het kost leerkrachten in een toenemend aantal groepen moeite om “Grip op de groep” te houden.

Het moge duidelijk zijn dat dit ten koste kan gaan van de ontwikkeling van veel leerlingen, van de sfeer in de groep, van het plezier wat leerlingen op school ervaren en het plezier dat leerkrachten uit hun werk halen.

In het kader van ‘Passend Onderwijs’ blijven steeds meer leerlingen met leer- en gedragsproblemen op de basisschool. Het omgaan met die specifieke onderwijsbehoeften valt voor een groot deel binnen de zogenaamde Basisondersteuning, de ondersteuning die elke basisschool wordt geacht te kunnen geven. Ons streven is m.b.v. het extra inzetten van interne en externe specialisten zo goed mogelijk aan de onderwijsbehoefte van elk leerling tegemoet te komen.

Daarnaast worden leerkrachten steeds vaker geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag van individuele leerlingen. Dit uit zich in het geven van brutale antwoorden, het gebruik van grove taal, niet gehoorzamen aan leerkrachten, weglopen van school, pesten van andere leerlingen, gooien van voorwerpen, agressiviteit of geen respect tonen voor de ander.

Het beantwoorden van de belangrijke vraag: “Waarom?” valt buiten het bereik van dit protocol. Vanuit de leerkrachten, maar waarschijnlijk ook vanuit de leerlingen en ouders, is er een toenemende behoefte aan een consequente aanpak van grensoverschrijdend gedrag binnen de school.

2. Doel van dit protocol

- Samenhang bevorderen in de aanpak van ongewenst gedrag en eenduidigheid in handelen van leerkrachten bij constatering van grensoverschrijdend gedrag.
- Leerkrachten en schoolleiding een duidelijke handreiking bieden om goed te kunnen reageren op dit gedrag.
- Duidelijkheid voor leerlingen en hun ouders.
- Ouders in een vroeg stadium betrekken bij de gedragsmatige ontwikkeling van hun kind, verantwoordelijkheden verhelderen, samen werken met een planmatige aanpak.
- Het structureel verminderen van grensoverschrijdend gedrag in de school, door het volgen van een duidelijke lijn.

3. Uitgangspunten

- De visie van de Kanjertraining wordt breed gedragen binnen het schoolteam. Het team werkt vanuit deze gezamenlijke visie aan een goed pedagogisch klimaat.
- Leerkrachten werken volgens de Handelingsgerichte Methodiek (HGW): wat zijn de (onderwijs)behoeften van deze leerling?

4. Omschrijving en publicatie

Het protocol bij grensoverschrijdend gedrag geeft aan welke actie de leerkracht c.q. de schoolleiding onderneemt indien de leerling herhaaldelijk dit gedrag vertoont. Het maakt voor ouders en leerlingen duidelijk wat onze regels en stappen zijn. De ouders worden via de schoolgids/ website op de hoogte gebracht.

Het is belangrijk dat we grensoverschrijdend gedrag voorkomen door alert en structureel begeleiding te geven op **ongewenst gedrag**.

Onze standaardprocedure daarvoor is:

- Preventief schoolbreed aanbieden van de Kanjertraining
- Bij ongewenst gedrag in het algemeen wordt het kind door de leerkracht gecorrigeerd. Er is sprake van een (verbale) correctie en reflectie op eigen gedrag door de leerling.
- Na incidenten worden, **indien nodig**, de ouders telefonisch op de hoogte gesteld.
- Bij herhaaldelijke uitingen van ongewenst gedrag wordt het gedrag met ouders en de IB-er besproken.
- De aanpak van het gedrag van de leerling gebeurt volgens onderstaand plan
- Door de leerkracht wordt - in overleg met de intern begeleider – afspraken opgesteld. Deze afspraken worden met ouders en met de leerling besproken.
- De afspraken worden in “Parnassys” (digitaal leerlingvolgsysteem) digitaal bewaard.
- Na de afgesproken periode worden de afspraken geëvalueerd. Daaruit worden al dan niet vervolgstappen gemaakt. Dat kan betekenen dat er nieuwe afspraken worden opgesteld of dat het traject wordt afgesloten.
- Sancties. Deze worden door de leerkracht gesteld en zijn altijd **proportioneel**. Dat wil zeggen dat een duidelijk verband bestaat tussen de aard van het ongewenst gedrag en de toegepaste sanctie.
- De leerkracht maakt een kort verslag van bovenstaande in Parnassys.

5. Grensoverschrijdend gedrag

Definitie grensoverschrijdend gedrag:

Wij definiëren grensoverschrijdend gedrag als volgt: *Gedrag waardoor de veiligheid en het gevoel van veiligheid binnen de schoolomgeving wordt aangetast*. Dit geldt voor zowel **leerlingen, ouders** als voor **personeelsleden**.

Kenmerken van grensoverschrijdend gedrag:

- Verbale agressie: grof en kwetsend taalgebruik naar medeleerlingen en/of personeelsleden. Hiertoe worden ook discriminerende en/of seksueel getinte opmerkingen gerekend.
- Fysieke agressie: zoals slaan, schoppen, bijten en bespugen van medeleerlingen en/of personeelsleden. Ook het gooien van spullen naar personen wordt hiertoe gerekend.
- Het moedwillig verstoren van de orde binnen of buiten de groep.
- Het moedwillig vernielen van materiaal.
- Weglopen buiten de invloedssfeer van de school.

Interpretatie van grensoverschrijdend gedrag:

- Corrigeerbaarheid van de leerling (kan de leerling gestopt worden?)
- Frequentie van het grensoverschrijdend gedrag (incidenteel of structureel?)
- Leeftijdsadequaat handelen: Wanneer een kleuter een medeleerling slaat heeft dat een andere lading dan wanneer een bovenbouw leerling dat doet. De inschatting hiervan is aan de professional die een afweging maakt op grond van de ontwikkelingspsychologie. Op grond hiervan kan gesteld worden dat een leerling van 9 à 10 jaar een ontwikkeld empathisch vermogen heeft.

6. Procedure

a. Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

Er is sprake van grensoverschrijdend gedrag (gedrag zoals in hoofdstuk 4 genoemd waarbij er sprake is van regelmatig en stelselmatig gedrag)

Stap 1

De leerkracht met de intern begeleider besluiten over te gaan tot deze vervolprocedure, bijv. omdat het beleid onder hoofdstuk 4 "Ongewenst gedrag" onvoldoende effect sorteert. Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek door de schoolleiding. De intern begeleider en de leerkracht zijn bij dit gesprek aanwezig. In het gesprek worden de voortdurende zorgen t.a.v. het grensoverschrijdende gedrag besproken en wordt er een gezamenlijke afspraak gemaakt.

Stap 2

Deze afspraken worden samengevat in een verslag. In het verslag wordt een evaluatiedatum opgenomen en ondertekend. Ouders ondertekenen deze brief voor akkoord. Indien wenselijk kan externe hulp worden ingeschakeld. Het verslag wordt opgeslagen in Parnassys. Op het afgesproken evaluatiemoment spreken de ouders, evt. leerling, de leerkracht/Intern Begeleider en de schoolleiding over hun bevindingen.

Stap 3

Consequentie gedrag bij volgende herhaling:

- Buiten: kind blijft bij de pleinwacht staan en speelt niet mee.
- Binnen: kind wordt intern geschorst en zit in een andere klas of op een andere plek maar niet in de eigen klas, voor die dag.

Stap 4

Er komt een gesprek met ouders, kind, leerkracht, schoolleiding en intern begeleider.

Stap 5

Bij herhaling van het gedrag komt er een gesprek met ouders, kind, schoolleiding en vindt er nogmaals een interne schorsing plaats. Er volgt eerst een gesprek alvorens kind weer in de klas-school komt.

Stap 6

Gaat het nogmaals fout dan wordt het kind voor bepaalde tijd extern geschorst.

De schoolleiding gaat over tot schorsing volgens het protocol schorsen en verwijderen (zie website).

- Een time-out (kortdurende schorsing, max. 1,5 dag, mét schoolwerk) opgelegd door de schoolleiding.
- Een schorsing (max. één week), opgelegd door de schoolleiding.
Daarvan worden achtereenvolgens het bestuur, de leerplichtambtenaar en de inspectie in kennis gesteld.
- Verwijdering, een beslissing van het bestuur, gebaseerd op een dossier van de leerling.

Het genoemde protocol is terug te vinden op de site van stichting Penta en kan ook bij de schoolleiding worden opgevraagd.

b. Maatwerk

De procedure zoals hierboven is omschreven moet gezien worden als een richtlijn. Wij willen geen vaste richtlijn aangeven omdat elk geval op zichzelf staand is en zal zo ook worden beoordeeld. Voorafgaand aan welke beslissing dan ook, vindt er altijd overleg plaats tussen schoolleiding, lb-er en leerkracht. Steeds zullen we duidelijk voor ogen moeten hebben waarom deze leerling dit gedrag vertoont. Maar aan alle gedrag zit een grens. Daarnaast stellen we ons professioneel op. Niet de emotie regeert, maar de rede.

De schoolleiding is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de school. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij de schoolleiding afwijkt van het stappenplan. Sommige gevallen van grensoverschrijdend gedrag kunnen onmiddellijk leiden tot schorsing, bijv. daar waar sprake is van ernstig lichamelijk geweld.

6. Opmerkingen

Er kunnen in de ontwikkeling van kinderen, om wat voor reden dan ook, stoornissen optreden. Dit kan een lichamelijke/ psychische achtergrond hebben of door traumatische ervaringen in de leefsituatie worden veroorzaakt. ADHD, PDD-nos, Hoogbegaafdheid zijn bijvoorbeeld in het kind zelf gelegen factoren die gedragsproblemen (kunnen) veroorzaken. Maar ook traumatische ervaringen als bijvoorbeeld kindermishandeling, incest, echtscheidingsproblemen, oorlogsvluchtelingen e.d. hebben effecten op het gedrag van kinderen. In deze specifieke gevallen kan er sprake zijn van een aangepaste vorm van dit beleid. E.e.a. wordt dan uitgewerkt door de leerkracht in overleg met de Intern Begeleider. Het is belangrijk dat alle leerkrachten van bijzonderheden m.b.t. zulke leerlingen op de hoogte zijn en ernaar handelen (staat in de overdracht, groepsplan, Parnassys)

Maar hoeveel begrip we ook hebben voor een leerling met bepaalde beperkingen en/of een bepaalde achtergrond: grensoverschrijdend gedrag tolereren wij niet!

Grensoverschrijdend gedrag ouders

Het kan in bepaalde situaties voorkomen dat ook ouders grensoverschrijdend gedrag vertonen (zie boven bij kenmerken voor grensoverschrijdend gedrag). Dit gedrag zullen wij ook nooit tolereren. We werken vanuit de basis waarbij wij elkaar behandelen met vertrouwen en respect. Ouders mogen ervan uitgaan dat leerkrachten altijd vanuit professioneel oogpunt handelen. In gesprekken met ouders zal de nadruk altijd liggen op de ontwikkeling van het kind. Deze gesprekken dienen opbouwend voor het kind te zijn. Leerkrachten mogen ten alle tijden een gesprek beëindigen wanneer er niet wordt voldaan aan deze voorwaarden.

Mocht er grensoverschrijdend gedrag vertoont worden door een ouder, dan zal de schoolleiding met deze ouder in gesprek gaan.

7. Evaluatie

Dit protocol zal na conceptbespreking in het MT ook naar een MR lid en leerkrachten gaan met het verzoek aanvullingen of opmerkingen te geven zodat een definitief protocol kan worden afgerond. De definitieve versie wordt ter instemming aangeboden aan de MR. Najaar 2022 zal er een evaluatie plaatsvinden en indien nodig zal het protocol aangepast worden.